

Per e-mail

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. mevrouw C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
ministerInv@minInv.nl

Land- en Tuinbouworganisatie Nederland

Adres : Bezuidenhoutseweg 225
2594 AL Den Haag
The Netherlands
Bankrekening : 35.76.06.760
Telefoon : +31(0)70-3382700
Fax : +31(0)70-3382710
E-mail : secretariaat@lto.nl

Datum : 23 juni 2021
Ons kenmerk : 210623/ST/Smi
Onderwerp : **Besluitvorming Gemeenschappelijk Landbouwbeleid**
Informatie : Klaas Johan Osinga | kjosinga@lto.nl, | 06 10 5860 47

Excellentie, Geachte mevrouw Schouten, Beste Carola,

Graag informeren wij u nader over de positie van LTO Nederland en Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) ten aanzien van de naderende Europese besluitvorming over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Naar verwachting wordt er de komende weken op EU-niveau een akkoord gesloten over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027. Wij hebben nog een aantal belangrijke punten van zorg met betrekking tot de toekomstige invulling van dit beleid, dat natuurlijk belangrijk is voor veel Nederlandse boeren.

LTO Nederland en NAJK hebben u vanaf de start van de onderhandelingen laten weten dat de normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond (GLMC), niet verzwaard moeten worden ten opzichte van wat nu geldt in de cross compliance. Nieuwe en ambitieuzere normen en eisen, die kunnen bijdragen aan doelstellingen op het gebied van klimaat, milieu en/of dierenwelzijn, horen thuis in de eco-regelingen en het plattelandsbeleid. Op deze wijze is het voor boeren aantrekkelijk om deel te nemen aan het GLB en kunnen zij kiezen hoe zij een extra bijdrage leveren aan bijvoorbeeld klimaat en biodiversiteit. Zo kunnen boeren aanvullende maatregelen kiezen die goed aansluiten bij de regio en het bedrijf.

Nu de onderhandelingen tot een afronding komen, wordt zichtbaar dat de Raad van Landbouwministers, in de onderhandeling met het Europees Parlement en de Europese Commissie, behoorlijk afwijkt van de algemene oriëntatie zoals aangenomen op 21 oktober 2020. De huidige raadspositie is niet in het belang van de Nederlandse landbouwsector en komt slechts beperkt overeen met het BNC-fiche waarin het kabinet haar appreciatie van de verordeningen heeft gegeven (Kamerstuk 34965, nr. 2). Daarin wordt aangegeven dat het kabinet voorstander is van doelgerichte betalingen in plaats van de voorgestelde verzwaarde conditionaliteit.

Bij dezen lichten wij onze zorgen toe:

GLMC 4: Aanleg van bufferstroken langs waterlopen

Dit voorstel levert een aanzienlijke verzwaring op, op bedrijfsniveau. In Nederland hebben we reeds strenge voorschriften om ons oppervlaktewater nu en in de toekomst beter te beschermen. Daarnaast hebben veel boeren en tuinders fors geïnvesteerd in emissiearme spuittechnieken. Voor de Nederlandse land- en tuinbouw is het essentieel dat gebieden met veel oppervlaktewater mogen afwijken van deze eis en dat Nederland van deze mogelijkheid gebruikmaakt.

GLMC 8: gewasrotatie of andere praktijken gericht op het in stand houden van het bodempotentieel, zoals gewasdiversificatie

Voor boeren is de bodem de basis van hun bedrijfsvoering. Zij zijn er dan ook bij gebaat dat er mogelijkheden zijn om goed voor de bodem te zorgen. De meeste Nederlandse boeren telen daarom diverse gewassen in rotatie. Maar dit is niet overal mogelijk: zo is op sommige zware gronden alleen de teelt van wintertarwe en koolzaad mogelijk. Daarom moet naast gewasrotatie, ook gewasdiversificatie worden opgenomen in deze conditie. Verder moeten bedrijven met meer dan 75% grasland en meerjarige teelten zoals fruitteelt en boomkwekerij van deze verplichting worden uitgezonderd.

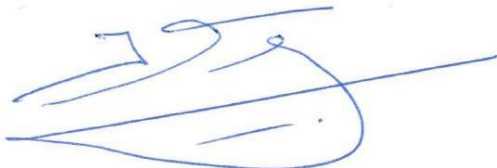
GLMC 9: minimum aandeel van agrarisch gebied dat wordt aangewezen als niet-productief gebied

LTO en NAJK maken zich ernstige zorgen over de verschillende mogelijke verplichtingen om het areaal niet-productief gebied op bouwland te vergroten. Het voorstel om maar liefst 4% van het areaal bouwland opzij te zetten als niet-productief, is voor Nederlandse telers ongunstig. De optie om op bedrijfsniveau minstens 7% van het bouwland als niet-productief in te richten, door deelname aan een verbeterde ecoregeling,, waarbij 3% vergoed wordt vanuit de eerste pijler, is ook onaantrekkelijk. De mogelijkheid om een minimum van 7% van het bouwlandareaal met vanggewassen of stikstofbindende gewassen in te richten, die geteeld dienen te worden zonder gewasbescherming en bemesting is volgens LTO en NAJK onbestaanbaar en onuitvoerbaar, zeker aangezien er sprake is van de wegingsfactor 0,3.

Deze voorstellen zijn zeer ingrijpend en maken deelname aan het GLB voor veel akkerbouwers en vollegrondstuinbouwers een stuk onaantrekkelijker. De impact van deze voorstellen op bedrijfsniveau is fors, zeker in Nederland, waar de grondhonger groot is en de grondprijzen erg hoog zijn. We verwachten dat ondanks dat landschapselementen subsidiabel worden, dit voor veel boeren onvoldoende compensatie biedt. Het handhaven van de bestaande flexibiliteit, waarbij vanggewassen en eiwithoudende gewassen geteeld mogen worden met gebruik van bemesting, is essentieel.

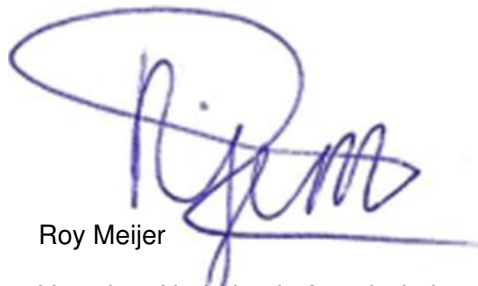
LTO Nederland en NAJK rekenen op uw inzet de komende dagen en weken, in uw contacten met het Portugese voorzitterschap en uw andere collega's in de Landbouwwraad, om te voorkomen dat onze boeren straks wordt geconfronteerd met te hoge drempels om nog mee te kunnen doen aan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Met vriendelijke groet,

Sjaak van der Tak

Voorzitter LTO Nederland

Roy Meijer

Voorzitter Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt